

6.1. გადასახადის გადახდის ცნება და ძირითადი საშუალებები

გადასახადის გადახდა საგადასახადო წარმოების მეორე სტადიაა, რომელიც წარმოადგენს გადასახადის გადამხდელის ან საგადასახადო ურთიერთობის სხვა სუბიექტის მოქმედებათა ერთობლიობას და დაკავშირებულია გადასახადების ბიუჯეტში ან სახელმწიფო ფონდებში შეტანასთან.

გადასახადის გადახდის საშუალებებია:

- ფულადი: უნაღდო ანგარიშსწორებით და ნაღდი ფულადი საშუალებებით;
- ქონებისა და დებიტორული დავალიანების მიქცევის გზით.

გადასახადის გადახდის აღნიშნული საშუალებები ნებელობითი მომენტით შეიძლება დავყოთ **ნებაყოფლობით საშუალებებად**, როდესაც გადასახადის გადამხდელი ახორციელებს გადასახადების გადახდას დამოუკიდებლად და **იძულებით საშუალებებად**, როდესაც გადახდა წარმოებს საგადასახადო ორგანოების იძულებით. მაგალითად, დადგენილ ვადაში გადაუხდელი გადასახადების, ფინანსური სანქციის სახით დაკისრებული ჯარიმისა და საურავის უდავო წესით გადახდევინება საინკასო დავალებითა და საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული სხვა იძულებითი მეთოდების გამოყენებით. ამასთან, გადასახადის გადახდის იძულებითი საშუალებები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ ნარჩენის წარმოშობის შემთხვევაში, ე.ი. დადგენილ ვადებში გადასახადების გადაუხდელობის შემთხვევაში. (ეს საკითხი განხილული იქნება ცალკე თავში).

უმეტეს შემთხვევაში გადასახადების გადახდა წარმოებს ეროვნული ვალუტით – ლარით უნაღდო ანგარიშსწორების ფორმით. ამ შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელის საბანკო ანგარიშიდან ფულადი საშუალებები გადაირიცხება ბიუჯეტში (საზინის შესაბამის ანგარიშზე) გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალების საფუძველზე.

გადასახადის გადამხდელები ვალდებული არიან გადასახადის გადახდის ვადის დადგომამდე ჩააბარონ საგადასახადო დავალება შესაბამის საბანკო დაწესებულებებს ბიუჯეტში გადასახადების გადარიცხვის თაობაზე. ამავდროულად, გადამხდელების მიერ დადგენილ ვადებში გადაუხდელი გადასახადების, ფინანსური სანქციების სახით დაკისრებული ჯარიმისა და საურავის თანხები შეიძლება გადახდევინებულ იქნეს საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალების საფუძველზე.

ბანკები და საბანკო ოპერაციების ცალკეული სახეობის შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციები ვალდებული არიან, პირველ რიგში შეასრულონ გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალებები და საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალებები, მათი ანგარიშებიდან გადასახადის გადახდის თაობაზე.

გადასახადის გადახდის ერთ-ერთ საშუალებას წარმოადგენს **აქციზური მარკები**. გადახდის ასეთი წესის დროს, შესაბამისი საქონლის მწარმოებელი წინასწარ ყიდულობს სახელმწიფოსაგან მისთვის საჭირო რაოდენობის მარკებს და, ამგვარად, იხდის გადასახადს ავანსის სახით. გადასახადის გადახდის მოცემული საშუალების გამოყენება პრაქტიკულად გამორიცხავს გადასახადის გადაუხდელობას, ვინაიდან საქონლის რეალიზაცია მარკების გარეშე აკრძალულია. იმპორტიორები მარკებს შეიძენენ საქართველოს ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანამდე. აკრძალულია აქციზური საქონლის იმპორტი ან რეალიზაცია აქციზური მარკის გარეშე. საგადასახადო ორგანოებს აქციზური

მარკის გარეშე გასაყიდად მიღებული აქციზური საქონლის ჩამორთმევის უფლება აქვთ კანონით დადგენილი წესით.

გადასახადების ფულადი ფორმით გადახდის კერძო შემთხვევად გვევლინება გადასახადის გადახდა ნაღდი ფულადი საშუალებებით. მაგალითად, ფიზიკური პირები იხდიან მათ კუთვნილ გადასახადებს (საშემოსავლო გადასახადი, ქონების გადასახადი და ა.შ.), როგორც წესი, ნაღდი ფულადი საშუალებების შეტანის გზით საბანკო დაწესებულებებში. საბანკო დაწესებულებების არარსებობის შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელ ფიზიკურ პირს უფლება აქვს გადასახადი გადაიხადოს საგადასახადო ორგანოს სალაროში მკაცრი აღრიცხვის საგადასახადო ქვითრის სავალდებულო გამოწერით.

6.2. გადასახადის დამოუკიდებელი გადახდის მოთხოვნები

გადასახადის დამოუკიდებელი გადახდის მოთხოვნა წარმოადგენს მნიშვნელოვან დებულებას საგადასახადო წარმოებაში, რომლის თანახმადაც გადასახადის გადახდის ვალდებულება წარმოადგენს უშუალოდ გადასახადის გადამხდელის ვალდებულებას, რომელიც არ შეიძლება დაეკისროს სხვა პირს, თუ საგადასახადო კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის, დადგენილი.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ კანონმდებლობა ითვალისწინებს შემთხვევებს, როდესაც გადასახადის გადახდა შეიძლება წარმოებდეს არა გადასახადის გადამხდელის, არამედ სხვა პირების, მაგალითად, საგადასახადო აგენტების მიერ.

6.3. გადასახადის გადახდის ვადები

საგადასახადო ვალდებულების შესრულებად ითვლება გადასახადის თანხის გადახდა დადგენილ ვადებში. გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრის მიზნით, საქართველოს საგადასახადო კოდექსითა და სხვა ნორმატიული აქტებით განსაზღვრულია გადასახადების გადახდის ვადები. გადასახადების თავისდროული გადახდა წარმოადგენს გადასახადის გადამხდელის ერთ-ერთ ძირითად ვალდებულებას.

გადასახადი ექვემდებარება გადახდას საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ ვადებში. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო კოდექსით არ არის განსაზღვრული გადასახადის გადახდის ვადა, მაშინ გადასახადის გადახდა ხდება დეკლარაციის წარდგენისათვის დადგენილ ვადებში, ხოლო დამატებით დარიცხული და გადასახდელი თანხების – „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 30 დღის ვადაში.

გადასახადი ექვემდებარება გადახდას საგადასახადო მოთხოვნაში მითითებული დარიცხვის ადგილის მიხედვით, ხოლო თუ საჭირო არ არის საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენა – საგადასახადო კანონმდებლობაში მითითებული ადგილის მიხედვით. ამასთან, თუ საგადასახადო კანონმდებლობაში ადგილი მითითებული არ არის, მაშინ გადასახადი ექვემდებარება გადახდას გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური პირის საცხოვრებელი

ადგილის ან საწარმოს/ორგანიზაციის, მეწარმე ფიზიკური პირის საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით.

გადასახადის გადახდის ვადა შეიძლება განისაზღვროს კალენდარული თარიღით. მაგალითად, აქციზი გადახდას ექვემდებარება დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების საანგარიშო პერიოდის მომდევნო თვის 15 რიცხვისათვის. ერთჯერადი გადასახადების გადახდა წარმოებს იმ მოვლენიდან განსაზღვრული პერიოდის შემდეგ, რომელმაც განაპირობა გადასახადის გადახდის ვალდებულება. ეს პერიოდი შეიძლება გამოანგარიშებულ იქნეს წლებით, კვარტალებით, თვეებით, დეკადებით, კვირებითა და დღეებით.

გადასახადის გადამხდელმა დადგენილ ვადებში დამოუკიდებლად უნდა გადაიხადოს გადასახადი, თუმცა შეუძლია შეასრულოს საგადასახადო ვალდებულება ვადამდე. დადგენილ ვადებში გადასახადის გადაუხდელობის ან არასრულად გადახდის შემთხვევაში, ბიუჯეტში შეუტანელი თანხა ითვლება საგადასახადო დავალიანებად და ექვემდებარება გადახდევინებას კანონით დადგენილი წესით.

გადასახადების გადახდის ვადებთან მჭიდროდაა დაკავშირებული საგადასახადო დავალიანების ცნება. იგი წარმოადგენს სხვაობას გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ჯამურ საგადასახადო ვალდებულებასა და მის მიერ ცალკეული გადასახადების მიხედვით ზედმეტად გადახდილი თანხების ჯამს შორის.

საგადასახადო დავალიანება წარმოადგენს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევას. მისი ამოღება წარმოებს საგადასახადო ორგანოების მიერ კანონმდებლობით დადგენილი წესით საურავის დარიცხვით.

6.4. გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები

მოქმედი კანონმდებლობა ზოგიერთი სახის გადასახადისათვის ითვალისწინებს გადასახადის მიმდინარე გადასახდელებს. გადასახადის მიმდინარე გადასახდელი წარმოადგენს გადასახადის გადახდის საშუალებას, რომლის დროსაც თანხები, რომლებიც ექვემდებარება ბიუჯეტში შეტანას, გადახდილ უნდა იქნეს დადგენილი წესით, გადასახადის ვადის დადგომამდე.

ამრიგად, გადასახადის მიმდინარე გადასახდელი არ წარმოადგენს გადასახადს. მიმდინარე გადასახდელები გადასახადად წარმოგვიდგება მხოლოდ გადასახადით დასაბეგრი ობიექტის წარმოშობისას, ე.ი. საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, გადასახადის გადამხდელის მიერ წარდგენილი დეკლარაციის საფუძველზე. თუ გადასახადის გადამხდელს გადასახადით დასაბეგრი ობიექტი არ წარმოექმნება, გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები გადამხდელს უნდა დაუბრუნდეს ან ჩაეთვალოს მომავალი გადასახადების ანგარიშში. საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს ფინანსური სანქციის გამოყენებას, საურავის სახით გადასახადის მიმდინარე გადასახდელების გადახდის დადგენილ ვადებში გადაუხდელობისათვის.

გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები დღეისათვის დადგენილია საშემოსავლო, აგრეთვე ცალკეული სახის ქონების გადასახადებისათვის.

გადასახადის გადამხდელი, რომელსაც გასული საგადასახადო წლის განმავლობაში არ გააჩნდა დასაბეგრი შემოსავალი, მიმდინარე გადასახადებს არ იხდის.

6.5. გადასახადის დაკავება გადასახადის წყაროსთან

ცალკეულ შემთხვევაში, კანონმდებელი ავალდებულებს პირებს, გადასახადის გადამხდელის მაგივრად გამოიანგარიშონ, დააკავონ და გადასახადის თანხა გადარიცხონ ბიუჯეტში. აღნიშნული პირები წარმოადგენენ გადახდის წყაროს.

გადახდის წყარო იხდის გადასახადს მხოლოდ იმ შემოსავლებიდან, რომელსაც იღებენ მისგან სხვა პირები და მხოლოდ გადასახადის გადამხდელთა ხარჯზე. ასეთ შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელი იღებს გადასახადის თანხით უკვე შემცირებულ შემოსავალს.

იხდის რა გადასახადს თავისი სახელით და გადასახადის გადამხდელის ხარჯზე, გადახდის წყარო გამოდის ეგრეთ წოდებული **საგადასახადო აგენტის** როლში. საგადასახადო აგენტი არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება გაიგივებულ იქნეს გადასახადის გადამხდელთან, მიუხედავად იმისა, რომ საგადასახადო აგენტები სარგებლობენ იმავე უფლებებით და ვალდებულებებით. საგადასახადო აგენტები შეიძლება იყვნენ როგორც იურიდიული, ასევე მეწარმე ფიზიკური პირები.

საგადასახადო კანონმდებლობით დაკისრებულ მოვალეობათა შეუსრულებლობის ან არასათანადოდ შესრულების შემთხვევაში, საგადასახადო აგენტი პასუხს აგებს საგადასახადო კოდექსით დადგენილი წესით.

პასუხისმგებლობა გადასახადების დაკავებასა და მათი ბიუჯეტში გადარიცხვისათვის ეკისრებათ საგადასახადო აგენტებს. ამასთან, გადასახადის თანხის დაუკავებლობის შემთხვევაში საგადასახადო აგენტი ვალდებულია ბიუჯეტში შეიტანოს დაუკავებელი გადასახადის თანხა და მასთან დაკავშირებული ჯარიმები და საურავები, თუმცა საგადასახადო აგენტის სახელით გადასახადისა და სანქციების თანხა შეიძლება გადაიხადოს შემოსავლის მიმღებმაც.

6.6. საგადასახადო ვალდებულების შესრულება. გადასახადის გადახდის მომენტი

საგადასახადო ვალდებულების შესრულებად ითვლება გადასახადის თანხის გადახდა დადგენილ ვადაში. საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ანუ გადასახადის თავისდროული და სრული ოდენობით გადახდა ბიუჯეტში, შესაძლებელია მხოლოდ საგადასახადო წარმოების ყველა ელემენტის სწორი და თავისდროული შესრულების გზით.

საგადასახადო წარმოების მეორე სტადია (გადასახადის გადახდა) უზრუნველყოფს გადასახადის გამოანგარიშებული თანხის ჩარიცხვას ბიუჯეტში. ამასთან, საგადასახადო ვალდებულების შესასრულებლად აუცილებელია მოცემული სტადიის ყოველი ელემენტის სწორად გამოყენება.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულების საკითხის განხილვისას, ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს საგადასახადო ვალდებულების შესრულების საკითხი საწარმოს ლიკვიდაციის ან რეორგანიზაციის დროს.

საწარმოს (ორგანიზაციის) ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულება სრულდება ამ საწარმოს (ორგანიზაციის) სალიკვიდაციო კომისიის მიერ მისი (საწარმოს, ორგანიზაციის) ფულადი სახსრებით, აგრეთვე ამ საწარმოს (ორგანიზაციის) ქონების რეალიზაციით მიღებული სახსრებით.

თუ მიმდინარეობს საწარმოს (ორგანიზაციის) რეორგანიზაცია, საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ეკისრება მის უფლებამონაცვლეს (უფლებამონაცვლეებს), მიუხედავად იმისა, რეორგანიზაციის დასრულებამდე უფლებამონაცვლისთვის (უფლებამონაცვლეებისთვის) იყო თუ არა ცნობილი რეორგანიზებული საწარმოს (ორგანიზაციის) მიერ საგადასახადო ვალდებულებათა შეუსრულებლობის ან არასათანადოდ შესრულების ფაქტები ან გარემოებები.

რამდენიმე საწარმოს (ორგანიზაციის) შერწყმისას თითოეული ამ საწარმოს (ორგანიზაციის) საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება შერწყმის შედეგად შექმნილი საწარმო (ორგანიზაცია).

ერთი საწარმოს (ორგანიზაციის) მეორე საწარმოსთან (ორგანიზაციასთან) მიერთებისას, მიერთებული საწარმოს (ორგანიზაციის) საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება საწარმო (ორგანიზაცია), რომელსაც მიუერთდა ეს საწარმო (ორგანიზაცია).

საწარმოს (ორგანიზაციის) რამდენიმე საწარმოდ (ორგანიზაციად) გაყოფისას თავდაპირველი საწარმოს (ორგანიზაციის) საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უფლებამონაცვლეებად ითვლება ასეთი გაყოფის შედეგად შექმნილი საწარმოები (ორგანიზაციები).

საწარმოს (ორგანიზაციის) ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის შეცვლისას რეორგანიზებული საწარმოს (ორგანიზაციის) საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება ასეთი რეორგანიზაციის შედეგად შექმნილი საწარმო (ორგანიზაცია).

გარდაცვლილი ფიზიკური პირის საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ეკისრება მის მემკვიდრეს (მემკვიდრეებს) მემკვიდრეობის მიღების დღიდან. მემკვიდრის (მემკვიდრეების) არარსებობის შემთხვევაში, გარდაცვლილი პირის საგადასახადო ვალდებულება წყდება.

გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულება წყდება მის მიერ გადასახადის გადახდით. სწორედ ამიტომ, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია განისაზღვროს **გადასახადის გადახდის მომენტი**.

საყოველთაოდ მიღებული წესების შესაბამისად, გადასახადის გადახდის დღედ ითვლება ბიუჯეტის შესაბამის ანგარიშზე თანხის ჩარიცხვის დღე. თუ გადახდის ვადა დადგენილია „1 მარტისათვის“, „1 ივნისისათვის“ და ა.შ., გადასახადის თავისდროული გადახდისათვის უკანასკნელ დღედ ითვლება შესაბამისად 28/29 თებერვალი, 31 მაისი და ა.შ. იმ შემთხვევაში, როდესაც გადასახადის გადახდის ვადა ემთხვევა დასვენების (საღესასწაულო) დღეებს, საგადასახადოს გადახდის ვადა გრძელდება შემდეგი სამუშაო დღის ბოლომდე.

საგადასახადო ვალდებულების შეწყვეტის მეორე საშუალებას წარმოადგენს საგადასახადო ჩათვლა, რომლის დროსაც ერთ გადასახადში ზედმეტად გადახდილი თანხები გადასახადის გადამხდელს ჩაეთვლება სხვა გადასახადების გადახდის ანგარიშში, ან მომავალი გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში.

გადასახადი აუცილებლად უნდა ჩაირიცხოს შესაბამისი დონის ბიუჯეტში. არასათანადო დონის ბიუჯეტში გადასახადის გადახდის შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოების მხრიდან ასეთი ქმედება ხშირად კვალიფიცირდება, როგორც ვადაგადაცილებული საგადასახადო ვალდებულება.

6.7. გადასახადის ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნება

ბიუჯეტიდან გადასახადის დაბრუნება წარმოადგენს საგადასახადო წარმოების ფაქულტატურ (დამატებით) სტადიას, რომელიც შესაძლებელია მხოლოდ გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების შემდეგ. გადასახადის დაბრუნება ნიშნავს სახელმწიფოს მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხების დაბრუნებას.

საგადასახადო კანონმდებლობა ითვალისწინებს გადასახადების ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების საერთო და სპეციალურ წესებს.

გადასახადების ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების საერთო წესი მოცემულია საქართველოს საგადასახადო კოდექსით, რომლის თანახმადაც თუ გადასახადებისა და სანქციების გადახდილი თანხების ჯამი აღემატება დარიცხული გადასახადებისა და სანქციების თანხების ჯამს საგადასახადო ორგანო გადასახადის გადამხდელს/საგადასახადო აგენტს, სხვა ვალდებულ პირს უბრუნებს დარჩენილ თანხას.

საგადასახადო კანონმდებლობით გადასახადების ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების სპეციალური წესები დადგენილია კონკრეტული გადასახადებისათვის, კერძოდ დღგ-ისა და აქციზისათვის.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსი**მუხლი 3. ვადების განსაზღვრა**

1. ამ კოდექსით დადგენილი ვადა განისაზღვრება კონკრეტული კალენდარული თარიღით ან დროის მონაკვეთით, რომელიც გამოიანგარიშება წლებით, თვეებით, დღეებით ან/და იმ გარემოებაზე მითითებით, რომელიც აუცილებლად უნდა დადგეს.
2. ამ კოდექსით დადგენილი ვადის ათვლა იწყება შესაბამისი მოქმედების განხორციელების მომდევნო დღიდან. დღე შეიძლება იყოს სამუშაო ან კალენდარული. თუ არ არის მითითებული, დღე არის კალენდარული დღე. სამუშაო დღე ემთხვევა კალენდარულ დღეს, გარდა შაბათისა, კვირისა და საქართველოს ორგანული კანონით „საქართველოს შრომის კოდექსი“ განსაზღვრული უქმე დღისა. თუ საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
3. ვადა, რომელიც გამოიანგარიშება წლებით, მთავრდება ვადის ბოლო წლის შესაბამის თვესა და რიცხვში.
4. ვადა, რომელიც გამოიანგარიშება თვეებით, მთავრდება ვადის ბოლო თვის შესაბამის რიცხვში.
5. მოქმედება, რომლის განხორციელებისათვის დადგენილია ვადა, შეიძლება განხორციელდეს ამ ვადის ბოლო სამუშაო დღის დამთავრებამდე, ხოლო თუ მოქმედება ხორციელდება საბანკო გადარიცხვით, საფოსტო გზავნილით ან/და ელექტრონული ფორმით - ამ ვადის ბოლო დღის 24 საათამდე.
6. თუ მოქმედების განხორციელების ბოლო დღე ემთხვევა არასამუშაო დღეს, მოქმედების განხორციელების ვადა გრძელდება შემდეგი სამუშაო დღის დამთავრებამდე, ხოლო თუ მოქმედება ხორციელდება საბანკო გადარიცხვით, საფოსტო გზავნილით ან/და ელექტრონული ფორმით, მოქმედება შეიძლება განხორციელდეს შემდეგი სამუშაო დღის 24 საათამდე.
7. კალენდარული წელი არის დროის მონაკვეთი ერთი წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით. ხოლო ახლად რეგისტრირებული გადასახადის გადამხდელისათვის - რეგისტრაციის თარიღიდან იმავე წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით. თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
8. წელი (გარდა კალენდარული წლისა) არის დროის მონაკვეთი, რომელიც შედგება ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვისაგან.

მუხლი 4. ხანდაზმულობის ვადა

1. გადასახადის გადამხდელისათვის გადასახადის თანხის დარიცხვისა და საგადასახადო ვალდებულების შესახებ საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენის ხანდაზმულობის ვადაა 3 წელი. თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ვადა აითვლება შესაბამისი საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან.
3. გადასახადის გადამხდელისათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული სანქციის (გარდა საურავისა) დაკისრებისა და შესაბამისი საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენის ხანდაზმულობის ვადაა 3 წელი, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
4. ამ მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული ვადა აითვლება:
 - ა) საგადასახადო სამართალდარღვევის ჩადენის კალენდარული წლის დასრულებიდან, გარდა ამ ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა;

- ბ) საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან, თუ ამ კოდექსით გათვალისწინებული სანქციის თანხის გაანგარიშება უკავშირდება საგადასახადო ვალდებულების თანხის ოდენობას.
5. **გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო შემოწმების ხანდაზმულობის ვადაა 3 წელი**, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
6. ამ მუხლის მე-5 ნაწილით განსაზღვრული ვადა აითვლება შესამოწმებელი პერიოდის შესაბამისი კალენდარული წლის დასრულებიდან.
7. ამ მუხლის პირველი, **მე-3 და მე-5 ნაწილებით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის ვადები გრძელდება 1 წლით**, თუ ამ ვადების გასვლამდე დარჩენილია 1 წელზე ნაკლები და გადასახადის გადამხდელმა საგადასახადო ორგანოში წარადგინა შესაბამისი პერიოდის საგადასახადო დეკლარაცია (მათ შორის, შესწორებული დეკლარაცია) ან გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა.
8. **საგადასახადო ორგანოსათვის გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის წარდგენის ხანდაზმულობის ვადაა 3 წელი**, რომელიც აითვლება გადასახადის ან/და სანქციის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების უფლების წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან.
9. გადასახადის გადამხდელისათვის, მარეგისტრირებელი ორგანოსათვის ან საბანკო დაწესებულებისათვის გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველსაყოფად ამ კოდექსით გათვალისწინებული ღონისძიების გამოყენების შესახებ **ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის წარდგენის ხანდაზმულობის ვადაა 3 წელი, რომელიც აითვლება ამ დავალიანების წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან**.
10. ამ მუხლის მე-9 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის წარდგენის ხანდაზმულობის ვადა ჩერდება:
- ა) პირის გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების წარმოებაში მიღებაზე სასამართლო გადაწყვეტილების, აგრეთვე გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების, რეაბილიტაციის შესახებ გადაწყვეტილების/განჩინების კანონიერ ძალაში შესვლიდან შესაბამისი რეჟიმის დასრულებამდე;
- ბ) „საგადასახადო დავალიანებებისა და სახელმწიფო სესხების რესტრუქტურისაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული წესით, პირის საგადასახადო დავალიანების რესტრუქტურისაციის პერიოდში;
- გ) საგადასახადო დავის პერიოდში.
11. **საგადასახადო ორგანოს მიერ სასამართლოს/დავის განმხილველი ორგანოს გადაწყვეტილების აღსრულებისას ამ მუხლით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის ვადები არ გამოიყენება**.
12. ზარალის 3 წლით ან მეტი ხნით გადატანისას ამ მუხლის პირველი, მე-3 და მე-5 ნაწილებით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის ვადა ამ ზარალის წარმოშობის კალენდარული წლის საგადასახადო ვალდებულებების მიმართ, რომელთა ოდენობაზედაც გავლენას ახდენს აღნიშნული ზარალი, გრძელდება და იგი 1 წლით აღემატება ზარალის გადატანის ვადას. ამ შემთხვევაში ხანდაზმულობის ვადა აითვლება ზარალის წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან.
13. გადასახადის გადამხდელისათვის საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენის ამ მუხლის პირველი და მე-3 ნაწილებით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის ვადა გაშვებულად არ მიიჩნევა, თუ საგადასახადო ორგანომ შესაბამისი საგადასახადო მოთხოვნა გადასახადის გადამხდელის ავტორიზებული მომხმარებლის გვერდზე ხანდაზმულობის ვადის გასვლამდე განათავსა.

მუხლი 53. აგადასახადო ვალდებულება და მისი შესრულება

1. საგადასახადო ვალდებულებად ითვლება პირის ვალდებულება, გადაიხადოს ამ კოდექსით დაწესებული, აგრეთვე ამ კოდექსით დაწესებული და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ შემოღებული გადასახადი.
2. პირის საგადასახადო ვალდებულება ეკისრება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ იმ გარემოებათა წარმოქმნის მომენტიდან, რომლებიც ითვალისწინებს გადასახადის გადახდას.
3. საგადასახადო ვალდებულების შესრულებად ითვლება გადასახადის თანხის დადგენილ ვადაში გადახდა.
4. საგადასახადო ვალდებულებას ასრულებს უშუალოდ გადასახადის გადამხდელი, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულება შეიძლება შეასრულოს სხვა პირმა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესით.
5. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში დასაშვებია საგადასახადო ვალდებულების შესრულების წესის ან/და ვადის შეცვლა.
6. გადასახადის გადახდის დღედ ითვლება გადასახადის თანხის ბიუჯეტის შესაბამის ანგარიშზე ჩარიცხვის დღე, თუ საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი.
7. ნაწილი ა მ ო ლ ე ბ უ ლ ი ა.
8. „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, პროდუქციის წილობრივი განაწილების ხელშეკრულების მონაწილე მხარეთა შუამდგომლობის საფუძველზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის გადაწყვეტილებით, საგადასახადო ვალდებულებების შესრულება შეიძლება დაეკისროს იმ მხარეს, რომელიც იღებს მოგებას სახელმწიფოს კუთვნილი ნავთობისა და გაზის წილიდან.

მუხლი 54. საბანკო დაწესებულების ვალდებულება გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებით

1. საბანკო დაწესებულება ვალდებულია, პირველ რიგში, შეასრულოს გადასახადის გადამხდელის საგადახდო დავალება გადასახადის გადახდის თაობაზე და საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალება საბანკო ანგარიშიდან გადასახადის თანხის ჩამოწერის თაობაზე შემდეგი თანამიმდევრობით:
 - ა) საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალება;
 - ბ) გადასახადის გადამხდელის საგადახდო დავალება.
1. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული საბანკო დაწესებულების ვალდებულება არ ზღუდავს პირის უფლებას, საინკასო დავალების სრულად შესრულებამდე ან ნაწილობრივ შესრულების შემდეგ განკარგოს საინკასო დავალების გაუნაღდებელი თანხის ზემოთ არსებული ფულადი სახსრები. (15.05.2012. N6211)
2. პირის საბანკო ანგარიშზე თანხის არსებობის შემთხვევაში ბანკი საგადახდო ან საინკასო დავალებას ასრულებს არა უგვიანეს აღნიშნული დავალების მიღების დღის მომდევნო საოპერაციო დღისა, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. საინკასო დავალების მომსახურების ხარჯების ანაზღაურება ეკისრება გადასახადის გადამხდელს.
3. თუ პირის საბანკო ანგარიშზე არსებული თანხა არასაკმარისია საგადახდო ან საინკასო დავალების შესასრულებლად, მათი შესრულება ხორციელდება ამ ანგარიშზე თანხის ჩარიცხვიდან არა უგვიანეს მომდევნო საოპერაციო დღისა.

მუხლი 55. საგადასახადო ვალდებულების შესრულება საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას**1. საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულებას ასრულებს და საგადასახადო დავალიანებას იხდის ამ საწარმოს/ორგანიზაციის სალიკვიდაციო კომისია, თუ ამ მუხლით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული**

2. ამ კოდექსის 21-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული საწარმოს ლიკვიდაციისას/საქმიანობის შეწყვეტისას საგადასახადო ვალდებულების შესრულებას და საგადასახადო დავალიანების გადახდას სოლიდარულად ახორციელებენ ამ საწარმოს პარტნიორები/მონაწილეები.
3. საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას ზედმეტად გადახდილ თანხას საგადასახადო ორგანო ამ კოდექსით დადგენილი წესით უბრუნებს საწარმოს/ორგანიზაციის სალიკვიდაციო კომისიას (საწარმოს მონაწილეებს).

მუხლი 56. საგადასახადო ვალდებულების შესრულება საწარმოს/ორგანიზაციის**რეორგანიზაციისას****1. რეორგანიზებული საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულებას ასრულებს და საგადასახადო დავალიანებას გადაიხდის მისი უფლებამონაცვლე ამ კოდექსით დადგენილი წესით.**

2. რამდენიმე საწარმოს/ორგანიზაციის შერწყმისას თითოეულის საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება შერწყმის შედეგად წარმოქმნილი საწარმო/ორგანიზაცია.
3. ერთი საწარმოს/ორგანიზაციის მეორე საწარმოსთან/ ორგანიზაციასთან მიერთებისას მიერთებული საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულების/დავალიანების შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება საწარმო/ორგანიზაცია, რომელსაც მიუერთდა ეს საწარმო/ორგანიზაცია.
4. საწარმოს/ორგანიზაციის რამდენიმე საწარმოდ/ორგანიზაციად გაყოფისას თავდაპირველი საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულების/დავალიანების შესრულების უფლებამონაცვლეებად ითვლებიან გაყოფის შედეგად წარმოქმნილი საწარმოები/ორგანიზაციები.
5. რამდენიმე უფლებამონაცვლის არსებობისას რეორგანიზებული საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულების/დავალიანების შესრულებაში თითოეული მათგანის წილი განისაზღვრება გამოყოფი ბალანსით ან სხვა გადამცემი აქტით. ახლად წარმოქმნილ საწარმოებს/ორგანიზაციებს ეკისრებათ სოლიდარული პასუხისმგებლობა რეორგანიზებული საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულების/ დავალიანების ან მისი შესაბამისი ნაწილის შესრულებისათვის.
6. საწარმოს/ორგანიზაციის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის შეცვლისას მისი საგადასახადო ვალდებულების/დავალიანების შესრულების უფლებამონაცვლედ ითვლება ასეთი რეორგანიზაციის შედეგად წარმოქმნილი საწარმო/ორგანიზაცია.
7. საწარმოს/ორგანიზაციის შემადგენლობიდან ერთი ან რამდენიმე საწარმოს/ორგანიზაციის გამოყოფისას გამოყოფილ საწარმოზე (საწარმოებზე)/ორგანიზაციაზე (ორგანიზაციებზე) ვრცელდება ამ მუხლის მე-4 და მე-5 ნაწილები.
8. საწარმოს/ორგანიზაციის რეორგანიზაციამდე ზედმეტად გადახდილ თანხას საგადასახადო ორგანო ჩათვლის ამ საწარმოს/ორგანიზაციის უფლებამონაცვლის რეორგანიზებული

საწარმოს/ორგანიზაციის მომავალ საგადასახადო ვალდებულებათა ანგარიშში საერთო თანხის პროპორციულად ან უბრუნებს უფლებამონაცვლეს/უფლებამონაცვლეებს (თითოეული მათგანის წილის შესაბამისად) ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

მუხლი 57. გარდაცვლილი პირის საგადასახადო ვალდებულების შესრულება

1. **გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანებას გადაიხდის მისი მემკვიდრე სამკვიდრო ქონებაში (სსკ.მ.8-30) მისი წილის პროპორციულად, სამკვიდრო მოწმობის მიღების დღიდან (12.06.2012. N6446)**
2. გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანება არის მისი გარდაცვალების თარიღის მიხედვით არსებული საგადასახადო დავალიანება.
3. გარდაცვლილი პირის მემკვიდრე ვალდებულია შეატყობინოს საგადასახადო ორგანოს სამკვიდრო მოწმობის მიღების შესახებ, თუ მისთვის ცნობილია გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანების თაობაზე.
4. საგადასახადო ორგანო ვალდებულია პირს არაუგვიანეს 30 დღისა იმ დღიდან, როდესაც მისთვის ცნობილი გახდა ამ პირის მიერ სამკვიდრო მოწმობის მიღების შესახებ, გაუგზავნოს შეტყობინება საგადასახადო დავალიანების თაობაზე.
5. გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანება ჩამოიწერება, თუ:
 - ა) გარდაცვლილ პირს არ ჰყავს მემკვიდრე;
 - ბ) მემკვიდრემ უარი თქვა სამკვიდროზე;
 - გ) გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანების მოცულობა აღემატება მემკვიდრეობით მიღებული ქონების ღირებულებას - საგადასახადო დავალიანების დარჩენილი თანხის ოდენობით.
6. მემკვიდრე, რომელიც აგრძელებს გარდაცვლილი ფიზიკური პირის ეკონომიკურ საქმიანობას, ვალდებულია:
 - ა) ამის შესახებ აცნობოს საგადასახადო ორგანოს;
 - ბ) ეკონომიკური საქმიანობის დაწყებამდე დარეგისტრირდეს გადასახადის გადამხდელად, ხოლო თუ გარდაცვლილი პირი დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელი იყო - დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელად;
 - გ) გადაიხადოს გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანება;
 - დ) შეასრულოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული გადასახადის გადამხდელის სხვა ვალდებულებები.
7. მემკვიდრეს, რომელიც აგრძელებს გარდაცვლილი პირის ეკონომიკურ საქმიანობას, უფლება აქვს:
 - ა) მოითხოვოს გარდაცვლილი პირის მიერ ზედმეტად გადახდილი გადასახადის/საწესდის თანხის დაბრუნება ან მომავალი გადასახადის ანგარიშში ჩათვლა;
 - ბ) გარდაცვლილი პირის პირველადი საგადასახადო დოკუმენტები გამოიყენოს საგადასახადო ანგარიშგების დროს;
 - გ) წარადგინოს საგადასახადო დეკლარაციები (მათ შორის, შესწორებული) გარდაცვლილი პირის საქმიანობის პერიოდზე;
 - დ) ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გარდაცვლილი პირის შესაბამისი დოკუმენტები გამოიყენოს ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი ხარჯის დასადასტურებლად და აქციზის/დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩათვლის მისაღებად;
 - ე) გააგრძელოს გარდაცვლილი პირის მიერ დაწყებული საგადასახადო დავა;
 - ვ) ისარგებლოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული გადასახადის გადამხდელის სხვა უფლებებით.
8. საგადასახადო ორგანო ვალდებულია გააერთიანოს გარდაცვლილი პირისა და მისი მემკვიდრის პირადი აღრიცხვის ბარათები, თუ მემკვიდრე აგრძელებს გარდაცვლილი პირის ეკონომიკურ საქმიანობას.
9. მემკვიდრის მიერ გარდაცვლილი პირის ზედმეტად გადახდილი გადასახადის/საწესდის თანხის დაბრუნების ან მომავალი გადასახადის ანგარიშში ჩათვლის მოთხოვნის შემთხვევაში

საგადასახადო ორგანო არაუგვიანეს გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის წარდგენიდან 3 თვისა:

ა) ვალდებულია გარდაცვლილი პირის ზედმეტად გადახდილი გადასახადის/სანქციის თანხასახოს მემკვიდრის პირადი აღრიცხვის ბარათზე;

ბ) უფლებამოსილია დაადგინოს პირის პირადი აღრიცხვის ბარათზე არსებული ზედმეტად გადახდილი თანხის საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობა, მათ შორის, საგადასახადო შემოწმების ჩატარებით;

გ) უფლებამოსილია გარდაცვლილი პირის შეუსრულებელი საგადასახადო ვალდებულებების გამოვლენის შემთხვევაში შესაბამისი გადასახადის დარიცხვა განახორციელოს;

გ.ა) მემკვიდრის პირადი აღრიცხვის ბარათზე, თუ მემკვიდრე აგრძელებს გარდაცვლილი პირის ეკონომიკურ საქმიანობას;

გ.ბ) მემკვიდრის პირადი აღრიცხვის ბარათზე, არსებული ზედმეტად გადახდილი თანხის ფარგლებში, თუ მემკვიდრე არ აგრძელებს გარდაცვლილი პირის ეკონომიკურ საქმიანობას;

დ) ვალდებულია ამ ნაწილის "ა"-ს "გ" ქვეპუნქტებით განსაზღვრული პროცედურების განხორციელების შემდეგ გარდაცვლილი პირის მემკვიდრეს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი წესით დაუბრუნოს ან მომავალი გადასახადის ანგარიშში ჩაუთვალოს გარდაცვლილი პირის ზედმეტად გადახდილი თანხა.

10. ამ მუხლის მე-9 ნაწილის "გ" ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში მემკვიდრის მიმართ ამ კოდექსით განსაზღვრული სანქციები არ გამოიყენება.

საგადასახადო დავალიანება – სხვაობა გადასახადის გადამხდელის მიერ დადგენილ ვადაში გადაუხდელი გადასახადების ან/და სანქციების თანხასა და ზედმეტად გადახდილი გადასახადების ან/და სანქციების თანხას შორის. (სსკ.მ.8-23)

მუხლი 58. უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის და მხარდაჭერის მიმღების საგადასახადო ვალდებულებების შესრულება

1. სასამართლოს მიერ უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებული პირის საგადასახადო დავალიანებას გადაიხდის პირი, რომელიც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილია, მართოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონება მისი უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებიდან 3 თვის განმავლობაში, უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონების ხარჯზე.

2. საგადასახადო ორგანო ვალდებულია პირს, რომელიც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილია, მართოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონება, გაუზიაროს შეტყობინება, რომ უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის მაგივრად დადგენილი წესით გადაიხადოს საგადასახადო დავალიანება.

3. მხარდაჭერის მიმღების საგადასახადო ვალდებულებას მხარდაჭერის მიმღების ქონების ხარჯზე ასრულებს მისი მხარდამჭერი, თუ სასამართლოს გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. მხარდაჭერის მიმღების საგადასახადო დავალიანებას მხარდაჭერის მიმღების ქონების ხარჯზე იხდის მისი მხარდამჭერი, თუ სასამართლოს გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

4. სასამართლოს მიერ უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებული ან მხარდაჭერის მიმღებად ცნობილი პირის საგადასახადო დავალიანება უიმედო საგადასახადო დავალიანებად ითვლება და ჩამოიწერება, თუ მისი ქონება საგადასახადო დავალიანების დასაფარავად არასაკმარისია და მხარდაჭერის მიმღების მიმართ სასამართლო გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

5. სასამართლოს მიერ პირის უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარების ან მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების დღიდან ჩამოწერილი საგადასახადო დავალიანება აღდგება.

6. უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ან მხარდაჭერის მიმღების საგადასახადო დავალიანება არის სასამართლოს მიერ მისი უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარების ან მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის თარიღის მიხედვით არსებული საგადასახადო დავალიანება.

მუხლი 61. გადასახადის დარიცხვა

1. გადასახადის დარიცხვა გულისხმობს საგადასახადო ორგანოს მიერ კონკრეტული საგადასახადო პერიოდისათვის გადასახადის თანხის აღრიცხვასა და ასახვას გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე, რომლის წარმოების წესს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.
2. გადასახადის დარიცხვის საფუძველია:
 - ა) საგადასახადო დეკლარაცია/საბაჟო დეკლარაცია; (12.06.2012, N6446)
 - ბ) ინფორმაცია ამ კოდექსის 154-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად გადახდილი თანხების შესახებ;
 - გ) საგადასახადო შემოწმების აქტი;
 - დ) საგადასახადო ორგანოსათვის სხვა მაკონტროლებელი ან სამართალდამცავი ორგანოების მიერ მიწოდებული ინფორმაცია პირის საგადასახადო ვალდებულებების შესახებ;
 - ე) საგადასახადო ორგანოსთვის საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ მიწოდებული ინფორმაცია, მიწაზე ქონების გადასახადის დარიცხვის მიზნებისათვის.
3. საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია პირს დაარიცხოს გადასახადი თავის ხელთ არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, თუ პირი მას არ წარუდგენს გადასახადის დასარიცხად საჭირო ინფორმაციას.

მუხლი 62. გადასახადის გადახდის ვადა

1. გადასახადის, აგრეთვე გადასახადის მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვადა დგინდება თითოეული გადასახადის მიხედვით.
2. თუ ამ კოდექსით განსაზღვრული არ არის გადასახადის გადახდის ვადა, მისი გადახდა ხორციელდება დეკლარაციის წარდგენისათვის დადგენილ ვადაში, ხოლო სხვა შემთხვევაში – საგადასახადო მოთხოვნის მიღებიდან 30 დღის ვადაში.
3. საბაჟო დეკლარაციის საფუძველზე გადასახდელი იმპორტისა და ექსპორტის გადასახდელების გადახდის ვადებს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

მუხლი 63. ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება

1. თუ გადასახადის გადამხდელის მიერ გადახდილი გადასახადების ან/და სანქციების თანხა აღემატება დარიცხული გადასახადების ან/და სანქციების თანხას, საგადასახადო ორგანო გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის საფუძველზე, ამ მოთხოვნის წარდგენიდან არაუგვიანეს 1 თვისა უბრუნებს გადასახადის გადამხდელს ზედმეტად გადახდილ თანხას.
2. თუ გადასახადის გადამხდელის მიერ გადახდილი გადასახადების ან/და სანქციების თანხა აღემატება აღიარებული საგადასახადო დავალიანების თანხას, საგადასახადო ორგანო ზედმეტად გადახდილ თანხას შემდგომ დარიცხული და აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დასაფარავად მიმართავს.
3. ნაწილი ა მ ო ლ ე ბ უ ლ ი ა.
4. ნაწილი ა მ ო ლ ე ბ უ ლ ი ა.
5. გრანტის მიმღებ პირს, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ყიდულობს გრანტის ხელშეკრულების პირობებით გათვალისწინებულ საქონელს ან/და ამავე საწყისებზე იღებს მომსახურებას, უფლება აქვს, ამ მუხლით დადგენილი წესით ჩაითვალოს ან დაიბრუნოს ამ საქონლისათვის/მომსახურებისათვის გადახდილი დამატებული ღირებულების გადასახადი საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის ან უკუდაბეგვრისას ბიუჯეტში დამატებული ღირებულების გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენის საფუძველზე.
6. ამ მუხლის მე-5 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩათვლა ან დაბრუნება ხორციელდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განცხადება საგადასახადო ორგანოს წარედგინება დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების თვის მომდევნო 3 თვის ვადაში. (24.06.2011, N4963 ამ პუნქტის მოქმედება გავრცელდეს 2011 წლის 1 იანვრიდან წარმოშობილ ურთიერთობებზე.)

7. **ზედმეტად გადახდილი თანხა, რომელიც წარმოიშვა საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალებით გადასახადის გადამხდელის საბანკო ანგარიშიდან გადასახადის ან/და საგადასახადო სანქციის თანხის არასწორად ჩამოწერის** მათ შორის, ორი ან რამდენიმე საბანკო დაწესებულების მიერ საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალების ერთდროულად შესრულების შედეგად, გადასახადის გადამხდელს უბრუნდება საგადასახადო ორგანოსთვის განცხადების წარდგენიდან არა უგვიანეს 15 დღისა.
8. გადასახადის გადამხდელისთვის მის მიერ ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების წესს ადგენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.
9. ცალკეულ შემთხვევაში, იმ გადასახადის გადამხდელის მიმართ, რომელიც ახორციელებს ელექტრონულ დეკლარირებას, შესაძლებელია განხორციელდეს ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხის ავტომატური დაბრუნება. ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხის ავტომატური დაბრუნების წესსა და პირობებს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

მუხლი 68. საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება

წლიური საშემოსავლო, მოგების ან ჯიშის გადასახადის საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადა გრძელდება 3 თვით, თუ პირს გადახდილი აქვს დასადეკლარირებელი პერიოდის მიმდინარე გადასახდელები (ან არა აქვს მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულება) და საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გასვლამდე წერილობით მიმართავს საგადასახადო ორგანოს ვადის გაგრძელების თაობაზე. საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელებით არ იცვლება გადასახადის გადახდის ვადა.

მუხლი 74. საომარი ან საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებისას განსაკუთრებული პირობების შემოღება და მათი მოქმედების ვადა

1. **საომარი ან საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებისას საქართველოს ფინანსთა მინისტრს შეუძლია გამოსცეს ბრძანება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ან მის რომელიმე ნაწილში განსაკუთრებული პირობების შემოღების შესახებ. ბრძანებაში მიეთითება განსაკუთრებული პირობების მოქმედების ვადა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს 90 დღეს.**
2. თუ განსაკუთრებული პირობების მოქმედების ვადა თავდაპირველად 90 დღეზე ნაკლები იყო, საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს 90 დღემდე. განსაკუთრებული პირობების მოქმედების ვადის 90-ზე მეტ დღემდე გაგრძელება შესაძლებელია მხოლოდ საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით.

მუხლი 75. განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას საგადასახადო დეკლარაციის გაანგარიშების წარდგენის გადავადება

1. **განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას საქართველოს ფინანსთა მინისტრი უფლებამოსილია გააგრძელოს საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადები.**
2. საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის გადავადების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ამ კოდექსის 74-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ბრძანება უნდა ითვალისწინებდეს საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის გადავადების წესს, ფორმასა და პროცედურებს. ბრძანება უნდა მოიცავდეს:
- იმ გადასახადის გადამხდელთა განსაზღვრის პირობებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის გადავადების კრიტერიუმებს;
 - გადასახადებს, რომლებზედაც გავრცელდება საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის გადავადება;
 - პროცედურებს, რომელთა საშუალებითაც გადასახადის გადამხდელები ამ მუხლის საფუძველზე შეძლებენ საგადასახადო დეკლარაციის/გაანგარიშების წარდგენის გადავადების მოთხოვნას და გადავადების უფლების მინიჭების შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრებას.

მუხლი 76. განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას გადასახადის გადახდის გადავადება

1. **განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას საქართველოს ფინანსთა მინისტრი უფლებამოსილია გადავადოს ცალკეული გადასახადის მიხედვით გადასახადის გადახდა.**
2. ცალკეული გადასახადის მიხედვით გადასახადის გადახდის გადავადების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ამ კოდექსის 74-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ბრძანება უნდა ითვალისწინებდეს გადასახადის გადახდის გადავადების წესს, ფორმასა და პროცედურებს. ბრძანება უნდა მოიცავდეს:
 - ა) იმ გადასახადის გადამხდელთა განსაზღვრის პირობებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ გადასახადის გადახდის გადავადების კრიტერიუმებს;
 - ბ) გადასახადებს, რომლებზედაც გავრცელდება გადასახადის გადახდის გადავადება;
 - გ) პროცედურებს, რომელთა საშუალებითაც გადასახადის გადამხდელები ამ მუხლის საფუძველზე შეძლებენ გადასახადის გადახდის გადავადების მოთხოვნას და გადავადების უფლების მინიჭების შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრებას.

მუხლი 77. განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულების გადავადება

საქართველოს ფინანსთა მინისტრს ამ კოდექსის 74-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ბრძანებით უფლება აქვს, მიიღოს გადაწყვეტილება ამ კოდექსით დადგენილი მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულების გადავადების შესახებ. ამ შემთხვევაში ბრძანება უნდა მოიცავდეს:

- ა) გადასახადებს (მოგების, საშემოსავლო ან/და ქონების), რომლებზედაც გავრცელდება მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულების გადავადება;
- ბ) პროცედურებს, რომელთა საშუალებითაც გადასახადის გადამხდელები ამ მუხლის საფუძველზე შეძლებენ მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულების შეჩერების მოთხოვნას და შეჩერების უფლების მინიჭების შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრებას.

მუხლი 78. განსაკუთრებული პირობების შედეგად განადგურებული და დაზიანებული აქტივების ჩამოწერა

1. განსაკუთრებული პირობების მოქმედებისას პირს (გადასახადის გადამხდელს) უფლება აქვს **საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დავების განხილვის საბჭოს გადაწყვეტილების საფუძველზე გამოეცხადოს:**
 - ა) **საომარი მოქმედებების შედეგად განადგურებული და დაზიანებული ფასეულობა, რომელმაც დაკარგა ღირებულება ან რომელსაც შეუმცირდა ღირებულება, – შემცირებული ღირებულების ოდენობით.**
 - ბ) ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული აქტივების ღირებულება, ხოლო თუ პირი იბრუნებს შესაძლებლობას, ამ აქტივების მიმართ განახორციელოს მესაკუთრის ან/და მოსარგებლის უფლებამოსილება, იგი ვალდებულია აქტივების ღირებულება შეიტანოს თავის ერთობლივ შემოსავალში.
2. აქტივების ჩამოწერის შესახებ გადასახადის გადამხდელი საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში წარადგენს განცხადებას საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმით.